

Το έγκλημα των γενετήσιων πράξεων με ανηλίκους ή ενόπιόν τους (άρθ. 339 Π.Κ.) στον νέο Ποινικό Κώδικα

Εισαγωγή

Με τη διάταξη του άρθρου 339 του νέου Ποινικού Κώδικα τυποποιείται η τέλεση γενετήσιων πράξεων με ανηλίκους. Σ' αυτή περιγράφεται κατά βάση το έγκλημα της αποπλάνησης ανηλίκων του ταυτόριθμου άρθρου του προϊσχύσαντος Ποινικού Κώδικα. Προστατεύεται η γενετήσια ελευθερία και η αγνότητα της παιδικής ηλικίας. Ειδικότερα προφυλάσσεται το παιδί από πρόωρες σεξουαλικές εμπειρίες, προς διασφάλιση της αδιατάρακτης εξέλιξης του φύλου του. Το έγκλημα, αντικειμενικά, προσβάλλει το κοινό αίσθημα της αιδούς και την περί των ηθών κοινή αντίληψη (βλ. Μ. Μαργαρίτη/Α. Μαργαρίτη, Ποινικός Κώδικας, Ερμηνεία-Εφαρμογή, Π.Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ, Αθήνα 2020, σελ. 987).

Στοιχεία του εγκλήματος

ι) Η έννοια της γενετήσιας πράξης και σύγκριση με την ασελή πράξη

Πρώτο στοιχείο του εγκλήματος είναι η γενετήσια πράξη. Ο όρος αυτός χρησιμοποιείται στα άρθρα του 19ου κεφαλαίου του νέου Π.Κ. αντί του όρου ασελής πράξη που χρησιμοποιούταν στον παλιό Π.Κ., σύμφωνα δε, με το άρθρο 336 παρ. 2 Π.Κ., γενετήσια πράξη είναι η συνουσία και οι ίσης βαρύτητας με αυτήν πράξεις.

Υπό τον προϊσχύσαντα Π.Κ. απαιτείτο η τέλεση ασελγούς πράξης, η οποία, αντικειμενικά μεν, προσβάλλει το κοινό αίσθημα της αιδούς και την περί των ηθών κοινή αντίληψη, υποκειμενικά δε κατευθύνεται στην ικανοποίηση ή διέγερση της γενετήσιας ορμής και επιθυμίας του δράστη. Με την έννοια αυτή, αποτελούσε ασελή πράξη όχι μόνον η συνουσία και η παρά φύση ασέλγεια, αλλά και η ψαύση και οι θωπείες των γεννητικών οργάνων ή άλλων απόκρυφων μερών του σώματος, η επαφή των γεννητικών οργάνων του δράστη στα γεννητικά όργανα του ανήλικου, ο εναγκαλισμός και ο ασπασμός στο πρόσωπο και το σώμα του παιδιού, εφόσον κατατείνουν στη διέγερση ή ικανοποίηση της γενετήσιας επιθυμίας του δράστη, αφού και αυτές προσβάλλουν την αγνότητα της παιδικής ηλικίας (ΑΠ 715/2020 www.areiospagos.gr, ΑΠ 474/2020 www.areiospagos.gr, ΑΠ 347/2019 Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών «ΝΟΜΟΣ»).

Πλέον, σύμφωνα και με την Αιτιολογική Έκθεση του νέου Ποινικού Κώδικα, ο όρος «γενετήσια πράξη» έχει την έννοια που προσδιορίζει η νομολογία και η επιστήμη. Πρόκειται για τη συνουσία και άλλες πράξεις με την ίδια βαρύτητα από πλευράς προσβολής του εννόμου αγαθού της γενετήσιας ελευθερίας όπως είναι η «παρά φύσιν» συνεύρεση, ο ετεροαυνανισμός, η πεολειξία και η αιδιολειξία ή η χρήση υποκατάστατων μέσων. Ειδικότερα, από την επισκόπηση των διατάξεων του δέκατου ένατου κεφαλαίου του Π.Κ. προκύπτει ότι προτιμήθηκε γενικώς από τον νομοθέτη κατά τη σύνταξη του νέου ΠΚ ο όρος «γενετήσια» αντί του όρου «σεξουαλική», επειδή, όπως αναφέρεται σχετικά στην Αιτιολογική Έκθεση: «...πρόκειται για έννοια, η οποία ορίζει τόσο τη διαδικασία της αναπαραγωγής

(γένεσις) όσο και τις σχετικές ή παράλληλες με αυτήν πράξεις, διαθέσεις και ορμές, την ερωτική ζωή των ανθρώπων. Λόγω της "γενικότητάς" της υιοθετήθηκε στη σύγχρονη επιστημονική και κοινή γλώσσα». Ο κύριος γνώμονας για το εάν μια πράξη πρέπει να χαρακτηριστεί ως «γενετήσια» είναι η ένταση της προσβολής του εννόμου αγαθού της γενετήσιας ελευθερίας του θύματος. Κατά συνέπεια, πράξεις με έντονο σεξουαλικό χαρακτήρα, όπως είναι η ψαύση και οι θωπείες των γεννητικών οργάνων του ανηλίκου, οι οποίες κατατείνουν στην γενετήσια ικανοποίηση του δράστη και την προσβολή της γενετήσιας ελευθερίας του θύματος, θεωρούνται γενετήσιες πράξεις κατά τον νέο Π.Κ. Τα παραπάνω είναι σύμφωνα και με το άρθρο 36 παρ. 1 και 2 της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, που κυρώθηκε με το ν. 4531/2018 και έχει υπερνομοθετική ισχύ. Κατά την εν λόγω διάταξη, η ποινικοποίηση των πράξεων κατά της γενετήσιας ελευθερίας πρέπει να αφορά όχι μόνο τη «διάπραξη μη συναινετικής, κολπικής ή στοματικής διεϊσδυσης σεξουαλικού χαρακτήρα στο σώμα άλλου ατόμου με τη χρησιμοποίηση οποιουδήποτε οργάνου του σώματος ή αντικειμένου» αλλά και «τη διάπραξη άλλων μη συναινετικών πράξεων σεξουαλικού χαρακτήρα». Υπό το πρίσμα αυτό, ο όρος της «γενετήσιας πράξης» δεν παρεκκλίνει ουσιωδώς από τον προαναφερθέντα ορισμό της «ασελγούς πράξης» όπως ερμηνευόταν, **υπό την αυστηρή της εκδοχή**, από τη μέχρι τώρα νομολογία των δικαστηρίων (ΑΠ 478/2020 www.areiospagos.gr, ΑΠ 474/2020 www.areiospagos.gr και ΑΠ 279/2020 www.areiospagos.gr). Η δε προαναφερθείσα απαρίθμηση των ανωτέρω πράξεων ως «γενετήσιων» στην Αιτιολογική Έκθεση είναι ενδεικτική και όχι αποκλειστική, όπως προκύπτει αδιαμφισβήτητα, τόσο από την αναφορά στην αιτιολογική έκθεση αυτή καθ' εαυτή, ότι ο όρος «γενετήσια πράξη» έχει την έννοια που προσδιορίζει η νομολογία και η επιστήμη, όσο και από τη φράση «όπως είναι», που προηγείται της αναφοράς των επί μέρους αυτών πράξεων και η οποία γραμματικά, καταδεικνύει τη μη αποκλειστική απαρίθμησή τους, αλλά την αναφορά τους ως παραδειγμάτων (ΑΠ 930/2020 www.areiospagos.gr).

ii) Διάκριση μεταξύ γενετήσιας πράξης και χειρονομίας γενετήσιου χαρακτήρα.

Το σημαντικότερο ερμηνευτικό ζήτημα που ανακύπτει στα εγκλήματα του 19^{ου} Κεφαλαίου του Ποινικού Κώδικα είναι εάν η υπό εξέταση πράξη συνιστά γενετήσια πράξη (με την έννοια που αναλύθηκε ανωτέρω) ή χειρονομία γενετήσιου χαρακτήρα, ώστε να υπάρξει κρίση για το εάν στοιχειοθετείται το έγκλημα της γενετήσιας πράξης με ανήλικο (άρθ. 339 Π.Κ.) ή αυτό της προσβολής της γενετήσιας αξιοπρέπειας (άρθ. 337 Π.Κ.). Σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση του νέου Ποινικού Κώδικα, ως χειρονομίες «γενετήσιου χαρακτήρα» νοούνται πράξεις ήσσονος βαρύτητας, οι οποίες όμως προσβάλλουν την γενετήσια αξιοπρέπεια, όπως χειρονομίες ή θωπείες ή ψαύσεις του σώματος, που δεν εξικνούνται σε γενετήσια πράξη. Κατ' αρχήν, πρέπει να σημειωθεί ότι ο όρος «χειρονομίες γενετήσιου χαρακτήρα» έχει την ίδια έννοια με τον όρο «ασελγείς χειρονομίες» του προϊσχύσαντος άρθρου 337 Π.Κ. (βλ. ΑΠ 930/2020 www.areiospagos.gr, σύμφωνα με την οποία δεν διαφοροποιήθηκε η αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος του άρθρου 337 Π.Κ.). Έτσι, ως «χειρονομίες γενετήσιου χαρακτήρα» νοούνται πράξεις ήσσονος βαρύτητας, οι οποίες όμως προσβάλλουν την γενετήσια αξιοπρέπεια, όπως

χειρονομίες ή θωπείες ή ψαύσεις του σώματος, όταν δεν εξικνούνται σε γενετήσια πράξη (ΑΠ 930/2020 www.areiospagos.gr) ή στους μηρούς ή ένας στιγμιαίος εναγκαλισμός και ασπασμός (ΑΠ 602/2019 Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών «ΝΟΜΟΣ»). Ο χαρακτηρισμός της πράξης, ως ασελγούς (και πλέον γενετήσιας), εξαρτάται και από τις ειδικές περιστάσεις της, δηλαδή από τον τόπο, τον χρόνο και τον τρόπο της τέλεσής της, αλλά και από τις ιδιότητες των προσώπων, μεταξύ των οποίων αυτή τελέστηκε (ΑΠ 1111/2005 Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών «ΝΟΜΟΣ», ΑΠ 399/2003 ΠΧρ. ΝΔ', 30 και ΜΟΕ Αιγαίου 6/2019 Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών «ΝΟΜΟΣ»).

Στο σημείο αυτό, πρέπει να αναφερθεί ότι ο ισχυρισμός του κατηγορουμένου περί ορθότερου νομικού χαρακτηρισμού της κατηγορίας από την αποδιδόμενη αξιόποινη πράξη της αποπλάνησης παιδιών (άρθρο 339 Π.Κ.) στην πλημμεληματικού χαρακτήρα αξιόποινη πράξη της προσβολής της γενετήσιας αξιοπρέπειας (άρθρο 337 Π.Κ.) δεν συνιστά αυτοτελή, αλλά αρνητικό της κατηγορίας ισχυρισμό (ΑΠ 541/2019 Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών «ΝΟΜΟΣ»).

iii) Ενεργητικό και παθητικό υποκείμενο.

Ενεργητικό υποκείμενο μπορεί να είναι άρρεν ή θήλυ, ομοίως και παθητικό, ακόμη και με προηγούμενη σεξουαλική εμπειρία διότι ο νόμος δεν απαιτεί το άμεμπτο των ηθών, κάτω των δεκαπέντε (15) ετών. Δεν είναι ανάγκη το παιδί να έχει συνείδηση τωνπραττομένων, λ.χ. όταν κοιμάται, ούτε να έχει συνείδηση της σημασίας της πράξης. Μπορεί να διαπραχθεί και από γυναίκα κατά άρρενος ανηλίκου, λ.χ. με συνουσία μαζί του ή και κατά ανήλικης μνηστής από τον μνηστήρα ή και από πρόσωπο του ιδίου φύλλου. Δράστης μπορεί να είναι και ανήλικος και στενός συγγενής. Η ανικανότητα του δράστη προς συνουσία δεν ασκεί επιρροή, διότι αρκεί η τέλεση κάθε γενετήσιας πράξης, με την οποία σκοπείται η ικανοποίηση της γενετήσιας ορμής του. Η συμπλήρωση της ηλικίας του παθόντος κρίνεται κατά τα άρθρα 127, 241 εδ. β' και 243 εδ. γ' Α.Κ., δηλαδή, επέρχεται, μόλις παρέλθει η αντίστοιχη ημερομηνία του τελευταίου έτους προς την ημερομηνία γέννησης. Η ηλικία κρίνεται με βάση το χρόνο τέλεσης της πράξης και είναι αδιάφορο πότε επήλθε το αποτέλεσμα ή πότε έγινε γνωστή η πράξη (βλ. Μ. Μαργαρίτη/Α. Μαργαρίτη, Ποινικός Κώδικας, Ερμηνεία-Εφαρμογή, Π.Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ, Αθήνα 2020, σελ. 987).

iv) Τρόποι τέλεσης

Για την αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος ο δράστης πρέπει να ενεργεί ή να παραπλανά πρόσωπο που δεν συμπλήρωσε το δέκατο πέμπτο [15^ο] έτος της ηλικίας του στο να ενεργήσει ή να υποστεί γενετήσιες πράξεις. Το εν λόγω έγκλημα, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 339 ΠΚ, μπορεί να τελεστεί με τρεις τρόπους, τα όρια των οποίων μπορούν στη συγκεκριμένη περίπτωση να επικαλύπτονται. Αρκεί και ένας απ' αυτούς, είναι όμως δυνατό να συντρέχουν περισσότεροι. Ο πρώτος τρόπος τέλεσης αυτού του εγκλήματος συνίσταται στην ενέργεια γενετήσιας πράξης με πρόσωπο νεότερο των 15 ετών και αυτός ο τρόπος συντρέχει: α) όταν ο δράστης τελεί γενετήσια πράξη επί του σώματος του ανηλίκου, β) όταν ο δράστης οδηγεί τον ανήλικο στο να τελέσει επ' αυτού γενετήσια πράξη και γ) όταν ο δράστης προσφέρεται για να τελέσει επί του σώματος του γενετήσια πράξη ο ανήλικος. Ο

δεύτερος και τρίτος τρόπος τέλεσης του εγκλήματος αυτού απαιτεί παραπλάνηση του ανηλίκου. Ως παραπλάνηση πρέπει να θεωρηθεί κάθε επίδραση επί της βούλησεως του ανηλίκου, χωρίς την οποία αυτός δεν θα ελάμβανε την απόφαση να ενεργήσει την γενετήσια πράξη. Η έννοια συνεπώς της παραπλάνησης είναι ευρύτερη της έννοιας της δημιουργίας πλάνης. Έτσι υπάρχει παραπλάνηση όχι μόνο όταν ο δράστης με απατηλά μέσα, με τα οποία αποκρύπτεται ο γενετήσιος χαρακτήρας της πράξης, οδήγησε τον παθόντα στην ενέργεια αυτής, αλλά όταν τούτο επιταχύνεται με πειθώ, υποσχέσεις, δώρα ή άλλες παροχές, αλλά ακόμη και με απειλές ή με εκφοβισμό, ή και με κάθε άλλο μέσο, χωρίς να αποκρύπτεται ο γενετήσιος χαρακτήρας της πράξης. Δεν απαιτείται δηλαδή η πρόκληση πλάνης στον ανήλικο. Για να υπάρχει παραπλάνηση δεν απαιτείται περαιτέρω να υπήρξε κάποια εσωτερική αντίδραση του ανηλίκου έστω και ανεκδήλωτη η οποία να υπερνικήθηκε, αλλά αρκεί ότι ο δράστης προκάλεσε στον ανήλικο την απόφαση να ενεργήσει την γενετήσια πράξη. Παραπλάνηση επομένως υπάρχει και όταν ο ανήλικος εκδήλωσε πρώτος την επιθυμία τέλεσης της πράξης, εφόσον δεν είχε λάβει και τη σχετική απόφαση, η οποία λήφθηκε απ' αυτόν κατόπιν της σύμφωνης στάσης του δράστη, διότι και στην περίπτωση αυτή ο δράστης επέδρασε με τη στάση του αυτή στον σχηματισμό της βούλησης του ανηλίκου. Ο δεύτερος τρόπος τέλεσης του εγκλήματος συνίσταται όταν η παραπλάνηση έχει ως αποτέλεσμα να ενεργήσει ο ανήλικος γενετήσια πράξη είτε στον ίδιο τον εαυτό του είτε σε κάποιον τρίτο, διότι εάν η γενετήσια πράξη τελείται με το δράστη έχουμε τον πρώτο τρόπο τελέσεως. Στην περίπτωση κατά την οποία ο τρίτος είναι ο παραπλανών, τότε πρόκειται περί του πρώτου τρόπου τέλεσης του εγκλήματος, αφού ο παραπλανών είναι τελικά αυτός που ενεργεί την γενετήσια πράξη με τον ανήλικο, ο οποίος πρέπει να προβαίνει στην ενέργεια που συνιστά τέτοια πράξη (ΑΠ 887/2020 www.areiospagos.gr).

ν) Δόλος.

Υποκειμενικά, η πράξη κατευθύνεται στην ικανοποίηση ή διέγερση της γενετήσιας ορμής και επιθυμίας του δράστη (ΑΠ 347/2019 Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών «ΝΟΜΟΣ»). Ο δράστης πρέπει να γνωρίζει ότι το πρόσωπο κατά του οποίου κατευθύνεται η πράξη του έχει ηλικία κατώτερη των 15 ετών, αρκεί, όμως, ως προς το σημείο αυτό και ο ενδεχόμενος δόλος, που υπάρχει όταν ο δράστης αμφιβάλλει ως προς την ηλικία του παθόντος (Ολ.ΑΠ. 3/2018 Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών «ΝΟΜΟΣ» και ΑΠ 347/2019 Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών «ΝΟΜΟΣ»). Δηλαδή, ο δόλος πρέπει να καταλαμβάνει όλα τα στοιχεία και ιδίως γνώση της ηλικίας του παθόντος. Είναι δυνατό ο δράστης να τελεί σε πραγματική πλάνη ως προς την ηλικία του παθόντος, η οποία αίρει τον δόλο, λ.χ. από πρόωρη σωματική ανάπτυξη (βλ. Μ. Μαργαρίτη/Α. Μαργαρίτη, Ποινικός Κώδικας, Ερμηνεία-Εφαρμογή, Π.Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ, Αθήνα 2020, σελ. 989 με παραπομπές στη νομολογία). Δεν αίρεται το άδικο λόγω πλάνης ή ο καταλογισμός, εκ του γεγονότος ότι οι γονείς της παθούσης γνώριζαν για την πράξη και ότι υπήρχε τοπικό έθιμο για ολοκληρωμένες σχέσεις μεταξύ μνηστευμένων (βλ. Μ. Μαργαρίτη/Α. Μαργαρίτη, Ποινικός Κώδικας, Ερμηνεία-Εφαρμογή, Π.Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ, Αθήνα

2020, σελ. 989 με παραπομπές στη νομολογία). Η συναίνεση του ανηλίκου επίσης ή η παρ' αυτού πρωτοβουλία ή και πρόκληση δεν έχουν σημασία και ως εκ τούτου, δεν αίρουν το άδικο του δράστη (Ολ.ΑΠ. 3/2018 Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών «ΝΟΜΟΣ»).

vi) Η δίωξη και η τιμώρηση της πράξης

Η ποινή διαμορφώνεται ανάλογα με την ηλικία του παθόντος, ως εξής: α) αν ο παθών δεν συμπλήρωσε τα 12 έτη, με κάθειρξη (5-15 έτη), β) αν ο παθών συμπλήρωσε τα 12 αλλά όχι τα 14 έτη, με κάθειρξη έως 10 έτη (5-10 έτη) και γ) αν ο παθών συμπλήρωσε τα 14 έτη, με φυλάκιση τουλάχιστον 2 ετών (2-5 έτη). Οι εν λόγω ποινές επιβάλλονται αν δεν υπάρχει περίπτωση ο υπαίτιος να τιμωρηθεί βαρύτερα με το άρθρο 351 Α Π.Κ. για το αδίκημα της γενετήσιας πράξης με ανήλικο έναντι αμοιβής.

Γενετήσιες πράξεις μεταξύ ανηλίκων (παρ. 2)

Οι γενετήσιες πράξεις μεταξύ ανηλίκων κάτω των δεκαπέντε (15) ετών δεν τιμωρούνται, εκτός αν η μεταξύ τους διαφορά ηλικίας είναι μεγαλύτερη των τριών (3) ετών, οπότε μπορούν να επιβληθούν μόνο τα αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα των άρθρων 122 και 123 Π.Κ.

Γενετήσιες πράξεις ενόπιον ανηλίκων (παρ. 3)

Όποιος εξωθεί ή παρασύρει ανήλικο, που δεν συμπλήρωσε τα δεκαπέντε (15) έτη, να παρίσταται σε γενετήσια πράξη μεταξύ άλλων, χωρίς να συμμετέχει σ' αυτήν, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και χρηματική ποινή αν ο ανήλικος είναι μικρότερος των δεκατεσσάρων (14) ετών και με φυλάκιση έως τρία (3) έτη ή χρηματική ποινή αν έχει συμπληρώσει το δέκατο τέταρτο έτος της ηλικίας του. Η πρόβλεψη του αδικήματος αυτού κρίθηκε αναγκαία, διότι ακόμη και η παρουσία χωρίς συμμετοχή, σε γενετήσιες πράξεις μπορεί να διαταράξει την ψυχική υγεία του ανηλίκου και να επιφέρει ζημιά στην προσωπικότητά του, οδηγώντας τον στο να διαμορφώσει μη υγιή άποψη για τη γενετήσια επαφή και τις προσωπικές σχέσεις. Η εξώθηση ή παράσυρση μπορεί να γίνει με διάφορους τρόπους, όπως με βία, απειλή, εξαναγκασμό, παρακίνηση ή υποσχέσεις. Η διάταξη αυτή συνάδει με το άρθρο 22 της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης (βλ. Μ. Μαργαρίτη/Α. Μαργαρίτη, Ποινικός Κώδικας, Ερμηνεία-Εφαρμογή, Π.Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ, Αθήνα 2020, σελ. 988-989).

Ειδικότερα ζητήματα

i) Κατ' εξακολούθηση τέλεση

Αν περισσότερες διακεκριμένες πράξεις του δράστη στρέφονται κατά του ίδιου ανηλίκου, πρόκειται για έγκλημα κατ' εξακολούθηση (ΑΠ 474/2020 www.areiospagos.gr). Οι μερικότερες δε πράξεις του κατ' εξακολούθηση εγκλήματος μπορούν να τελεστούν με τον ίδιο ή με διαφορετικούς τρόπους (ΑΠ 887/2020 www.areiospagos.gr και ΑΠ 1046/2019 Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών

«ΝΟΜΟΣ»). Για τον χαρακτηρισμό της όλης πράξης ως κακουργήματος ή πλημμελήματος, λαμβάνεται υπ' όψη η βαρύτερη επί μέρους πράξη. Αν, δηλαδή, και μία μόνο από τις κατ' εξακολούθηση πράξεις έχει βαρύτερο χαρακτήρα από τις λοιπές, λ.χ. η γενετήσια πράξη που έλαβε χώρα όταν ο ανήλικος δεν είχε συμπληρώσει τα δεκατέσσερα (14) έτη του, το κατ' εξακολούθηση αδίκημα αντιμετωπίζεται ενιαίως ως κακούργημα, με την αυστηρότερη δηλαδή ποινή, κατά την επιμέτρηση όμως, εκτιμάται και η συνδρομή των ελαφρότερων πράξεων (βλ. Μ. Μαργαρίτη/Α. Μαργαρίτη, Ποινικός Κώδικας, Ερμηνεία-Εφαρμογή, Π.Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ, Αθήνα 2020, σελ. 285, 989 και 990). Επί μεταβολής της νομοθεσίας (επί το αυστηρότερο ή ηπιότερο) ως προς μερικές από τις κατ' εξακολούθηση πράξεις, το γεγονός ότι οι προγενέστερες πράξεις τιμωρούνταν επιεικέστερα ή αυστηρότερα θα ληφθεί υπ' όψη κατά την επιμέτρηση της ποινής (βλ. Μ. Μαργαρίτη/Α. Μαργαρίτη, Ποινικός Κώδικας, Ερμηνεία-Εφαρμογή, Π.Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ, Αθήνα 2020, σελ. 34).

Εξ άλλου, με την υπ' αρ. 1745/2009 Απόφαση του Αρείου Πάγου (ΔΙΚΗ 2009/1178 , ΑΡΧΝ 2010/116) κρίθηκαν τα εξής: Θεμελιώδες αξίωμα του ποινικού συστήματος αποτελεί η αρχή *in dubio pro reo*, η οποία αντανακλά και στους λόγους εξαλείψεως του αξιοποίνου της πράξεως, όπως είναι η παραγραφή. Έτσι, εφόσον ο χρόνος τελέσεως της πράξεως εμπίπτει σε χρονικό διάστημα που δεν εξειδικεύεται, οι αμφιβολίες ως προς τον ακριβή χρόνο τελέσεως αυτής που επιδρά στον χαρακτηρισμό της ως κακουργήματος ή πλημμελήματος και επομένως και στην παραγραφή, ερμηνεύονται υπέρ του κατηγορουμένου σύμφωνα με την ανωτέρω αρχή και συνεπώς θεωρείται ως χρόνος τελέσεως το χρονικό διάστημα κατά το οποίο η πράξη αποτελεί πλημμέλημα και το αξιοποينو έχει υποκύψει σε παραγραφή. Στην προκειμένη περίπτωση, η πράξη της κατ' εξακολούθηση αποπλάνησης παιδιού φερόταν τελεσθείσα κατά το θέρους του 2003 και σε μη διακριβωθείσες ημερομηνίες του χρονικού αυτού διαστήματος, ενώ το ανήλικο παιδί είχε συμπληρώσει τα δεκατρία έτη, στις 15-8-2003, χρονολογία μετά από την οποία η αποδιδόμενη στον κατηγορούμενο πράξη έφερε πλημμεληματικό χαρακτήρα, σύμφωνα με την τότε ισχύουσα διάταξη του άρθρου 339 παρ. 1 περ. γ' Π.Κ. Συνεπώς, αφού η εν λόγω πράξη φερόταν τελεσθείσα κατά το θέρους του 2003 και σε μη διακριβωθείσες ημερομηνίες του χρονικού αυτού διαστήματος, έπρεπε το Συμβούλιο Εφετών, σύμφωνα με την προαναφερθείσα αρχή *in dubio pro reo*, να θεωρήσει ότι όλες οι μερικότερες πράξεις του ως άνω εγκλήματος τελέστηκαν από 15-8-2003 μέχρι 21-9-2003, οπότε λόγω του πλημμεληματικού του χαρακτήρα, το αξιοποينو αυτού είχε εξαλειφθεί με παραγραφή, επειδή παρήλθε πενταετία από της τελέσεώς του, ενώ δεν συνέτρεχε περίπτωση αναστολής της παραγραφής.

ii) Συρροές

Το έγκλημα είναι υπαλλακτικώς μικτό και, επομένως, αν τελεσθεί με περισσότερους τρόπους κατά του ιδίου προσώπου, υπάρχει μία πράξη, αν πλήττεται η ίδια μονάδα του έννομου αγαθού και δεν μεσολάβησε ειρήνευσή του. Επί αποπλάνησης περισσότερων παιδιών, υπάρχει συρροή ισάριθμων αδικημάτων και όχι

μία κατ' εξακολούθηση πράξη (βλ. Μ. Μαργαρίτη/Α. Μαργαρίτη, Ποινικός Κώδικας, Ερμηνεία-Εφαρμογή, Π.Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ, Αθήνα 2020, σελ. 990).

Όσον αφορά τη συρροή με άλλα εγκλήματα, κατ' αρχήν, ρητά ορίζεται ότι η παρούσα διάταξη υποχωρεί έναντι της γενετήσιας πράξης με ανήλικο έναντι αμοιβής του άρθρου 351 Α Π.Κ. (ρήτρα επικουρικότητας). Περαιτέρω, το εν λόγω έγκλημα συρρέει αληθώς και

1) κατ' ιδέαν, με τα εγκλήματα: α) του βιασμού (άρθ. 336 Π.Κ.), διότι μεταξύ των εγκλημάτων αυτών δεν υφίσταται ταυτότητα των προσβαλλομένων αγαθών, τα οποία συγκροτούνται από διαφορετικά στοιχεία το καθένα και κανένα δεν απορροφάται από το άλλο, αφού κανένα δεν αποτελεί συστατικό στοιχείο ή επιβαρυντική περίπτωση ή αναγκαίο μέσο τελέσεως του άλλου και στο μεν έγκλημα του βιασμού προσβάλλεται το έννομο αγαθό της γενετήσιας ελευθερίας ενώ σ' αυτό του άρθρου 339 Π.Κ. προσβάλλεται η αγνότητα της παιδικής ηλικίας από γενετήσιες προσβολές (ΑΠ 887/2020 www.areiospagos.gr με παραπομπή στις ΑΠ 1337/2017 και ΑΠ 291/2015), β) της κατάχρησης ανηλίκων (άρθ. 342 Π.Κ.), αφού, στην περίπτωση αυτή, προσβάλλονται δύο αυτοτελή έννομα αγαθά, ήτοι αφ' ενός ο οφειλόμενος σεβασμός προς το νεότερο από 15 ετών ανήλικο και αφ' ετέρου η σχέση εμπιστοσύνης που υπάρχει μεταξύ δράστη και θύματος (ΑΠ 474/2020 www.areiospagos.gr και ΑΠ 347/2019 Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών «ΝΟΜΟΣ»), γ) της κατάχρησης σε γενετήσια πράξη (άρθ. 343 Π.Κ.) (βλ. Μ. Μαργαρίτη/Α. Μαργαρίτη, Ποινικός Κώδικας, Ερμηνεία-Εφαρμογή, Π.Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ, Αθήνα 2020, σελ. 990) και δ) της γενετήσιας πράξης μεταξύ συγγενών (άρθ. 345 Π.Κ.) (βλ. Μ. Μαργαρίτη/Α. Μαργαρίτη, Ποινικός Κώδικας, Ερμηνεία-Εφαρμογή, Π.Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ, Αθήνα 2020, σελ. 990) και

2) πραγματικά, με τα εγκλήματα: α) της προσέλκυσης παιδιών για γενετήσιους λόγους (άρθ. 348 Β Π.Κ.), β) της αρπαγής ανηλίκου (άρθ. 324 Π.Κ.), γ) της προσβολής της γενετήσιας αξιοπρέπειας (άρθ. 337 Π.Κ.), μόνο όμως, όταν πρόκειται για άλλες ενέργειες κατά του ιδίου προσώπου, δ) της μαστροπείας (άρθ. 349 Π.Κ.), ε) της σωματικής βλάβης (άρθ. 308 Π.Κ.) και στ) της εκβίασης (άρθ. 385 Π.Κ.) (βλ. Μ. Μαργαρίτη/Α. Μαργαρίτη, Ποινικός Κώδικας, Ερμηνεία-Εφαρμογή, Π.Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ, Αθήνα 2020, σελ. 990).

Στο σημείο αυτό, πρέπει να αναφερθεί ότι με τον νέο Ποινικό Κώδικα καταργήθηκε η διάταξη του άρθρου 340 Π.Κ., με την οποία οριζόταν ότι αν η πράξη του άρθρου 339 Π.Κ. είχε ως συνέπεια το θάνατο του παθόντος, επιβαλλόταν ισόβια κάθειρξη. Επρόκειτο δηλαδή για έγκλημα εκ του αποτελέσματος, κατά την έννοια του άρθρου 29 του προγενέστερου Ποινικού Κώδικα, οπότε έπρεπε το αποτέλεσμα να μπορεί να αποδοθεί σε αμέλεια του δράστη, η δε πράξη της ανθρωποκτονίας από αμέλεια απορροφάτο από την αποπλάνηση που είχε ως συνέπεια το θάνατο (άρθ. 339 και 340 Π.Κ.). Πλέον, όμως, μετά την κατάργηση του άρθρου 340, η πράξη της γενετήσιας πράξης με ανήλικο (άρθ. 339 Π.Κ.) συρρέει αληθώς είτε με την πράξη της ανθρωποκτονίας από αμέλεια (άρθ. 302 Π.Κ.) αν το αποτέλεσμα οφείλεται σε

αμέλεια του δράστη, είτε με την πράξη της ανθρωποκτονίας με δόλο (άρθ. 299 Π.Κ.) αν το αποτέλεσμα οφείλεται σε πρόθεση του δράστη.

iii) Απόπειρα

Η πράξη είναι τετελεσμένη με την ενέργεια της πράξης ή την ανοχή της. Είναι δυνατή και η απόπειρα, λ.χ. σε περίπτωση που ο δράστης δεν είχε στύση (βλ. Μ. Μαργαρίτη/Α. Μαργαρίτη, Ποινικός Κώδικας, Ερμηνεία-Εφαρμογή, Π.Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ, Αθήνα 2020, σελ. 990). Ωστόσο, στην περίπτωση αυτή, είναι πιθανό ο δράστης να έχει ενεργήσει άλλες γενετήσιες πράξεις, οπότε η πράξη να είναι τετελεσμένη.

iv) Συμμετοχή

Δυνατή είναι και η συμμετοχή. Έχει δε κριθεί ότι στοιχειοθετείται συνέργεια (απλή κατά τις διατάξεις του παλαιού Ποινικού Κώδικα) της μητέρας της ανήλικης που έδινε συμβουλές στην κόρη της για την διενέργεια γενετήσιων πράξεων, τις οποίες απέκρυπτε από τον πατέρα (βλ. Μ. Μαργαρίτη/Α. Μαργαρίτη, Ποινικός Κώδικας, Ερμηνεία-Εφαρμογή, Π.Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ, Αθήνα 2020, σελ. 990 με παραπομπή στη νομολογία).

v) Παραγραφή

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 113 παρ. 4 Π.Κ., η προθεσμία παραγραφής των κακουργημάτων που στρέφονται κατά ανήλικου, αναστέλλεται μέχρι την ενηλικίωση του θύματος. Η διάταξη αφορά βεβαίως, όλα τα κακουργήματα που έχουν τελεσθεί εις βάρος ανήλικου και όχι μόνο τα γενετήσια εγκλήματα, καθώς επίσης και αυτά που έχουν τελεσθεί από ανήλικο δράστη (ΑΠ 1814/2016 ΠΧρ. 2017/598). Σημειωτέον ότι με την τελευταία αυτή Απόφαση του Αρείου Πάγου κρίθηκε πως είχε ανασταλεί η προθεσμία παραγραφής διότι το θύμα δεν είχε ενηλικιωθεί ούτε κατά τον χρόνο επίδοσης του κλητηρίου θεσπίσματος, ούτε κατά τον χρόνο εκδικάσεως της υπόθεσης. Έχει υποστηριχθεί πάντως, στη θεωρία, και η άποψη ότι άπαξ και εχώρησε καταγγελία της πράξης, παύει η αναστολή της παραγραφής (Θωμάς Σάμιος ΠΧρ. 2017/600). Επίσης, πρέπει να αναφερθεί ότι με τη διάταξη αυτή αναστέλλεται η έναρξη (και όχι απλώς η συμπλήρωση) της παραγραφής του εγκλήματος (Θωμάς Σάμιος ΠΧρ. 2017/600).

Με την αντίστοιχη διάταξη του παλαιού Ποινικού Κώδικα, ήτοι, με την παρ. 6 του άρθρου 113, ορίζονταν τα εξής: «Η προθεσμία παραγραφής των εγκλημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 323Α, 324, 336, 338, 339, 342, 343, 345, 346, 347, 348, 348Α, 348Β, 348Γ, 349, 351, 351Α, όταν αυτά στρέφονται κατά ανηλίκων, αναστέλλεται μέχρι την ενηλικίωση του θύματος και για ένα έτος μετά, εφόσον πρόκειται για πλημμέλημα, και για τρία έτη μετά, εφόσον πρόκειται για κακούργημα». Όσον αφορά το ποια από τις δύο διατάξεις είναι ευμενέστερη, παρατηρούμε τα εξής: α) Η νέα διάταξη είναι ευμενέστερη ως προς το γεγονός ότι αφορά μόνο κακουργήματα, ενώ η παλαιά αφορούσε και μερικά πλημμελήματα, β) η

νέα διάταξη είναι δυσμενέστερη ως προς το γεγονός ότι αφορά όλα τα κακουργήματα που έχουν τελεσθεί εις βάρος ανηλίκου και όχι μόνο αυτά που, περιοριστικά, περιλαμβάνονταν στην παλαιά διάταξη και γ) η νέα διάταξη είναι ευμενέστερη ως προς το γεγονός ότι η παραγραφή ξεκινάει με την ενηλικίωση του θύματος, ενώ, με την παλαιά διάταξη, ξεκινούσε μετά την πάροδο τριών ετών από την ενηλικίωση του θύματος.

vi) Αυτεπαγγέλτως διωκόμενο

Το έγκλημα των γενετήσιων πράξεων με ανηλίκους ή ενώπιόν τους διώκεται αυτεπαγγέλτως, αφού δεν συμπεριλαμβάνεται στα, αποκλειστικά κατ' έγκληση διωκόμενα, εγκλήματα, που αναφέρονται στο άρθρο 344 Π.Κ.

vii) Διαχρονικό δίκαιο

Η νεότερη διάταξη του άρθρου 339 παρ. 1 α' Π.Κ., ήτοι η περίπτωση κατά την οποία ο παθών δεν συμπλήρωσε τα δώδεκα έτη, είναι επεικέστερη από την αντίστοιχη διάταξη του παλαιού Ποινικού Κώδικα, αφού προβλέπει ποινή κάθειρξης έναντι της προΐσχυσασας που προέβλεπε ποινή κάθειρξης τουλάχιστον δέκα ετών. Ως προς τις υπό στοιχεία β' και γ' περιπτώσεις η ποινή δεν διαφοροποιείται (ΑΠ 887/2020 www.areiospagos.gr και ΑΠ 686/2020 www.areiospagos.gr). Όσον αφορά την έννοια της γενετήσιας πράξης, όπως προαναφέρθηκε, η νέα διάταξη τυγχάνει ευμενέστερη της παλαιάς υπό την έννοια ότι δεν περιλαμβάνει πλέον κάποιες πράξεις, οι οποίες ενέπιπταν στην έννοια της «ασελγούς πράξεως», σύμφωνα με την ερμηνεία της νομολογίας, όπως ο εναγκαλισμός και ο ασπασμός στο πρόσωπο, κατά τα λοιπά όμως, ο όρος της «γενετήσιας πράξης» δεν παρεκκλίνει ουσιωδώς από τον προαναφερθέντα ορισμό της «ασελγούς πράξης» όπως ερμηνευόταν, υπό την αυστηρή της εκδοχή, από τη μέχρι τώρα νομολογία των δικαστηρίων.

Περαιτέρω, η πράξη της παραγράφου 2 τιμωρείται ακριβώς με την ίδια ποινή. Όσον αφορά δε την πράξη της παραγράφου 3, παρατηρούμε τα εξής: Η νέα διάταξη είναι ευμενέστερη, ως προς το γεγονός ότι απαιτείται, για τη στοιχειοθέτηση του εγκλήματος, ο παθών ανήλικος να μην έχει συμπληρώσει τα δεκαπέντε έτη, ενώ, κατά την παλαιότερη διάταξη, αρκούσε ο παθών να ήταν γενικά ανήλικος, ασχέτως ηλικίας, αλλά, ως προς την ποινή, αφ' ενός μεν, δυσμενέστερη, όταν ο ανήλικος είναι μικρότερος των δεκατεσσάρων ετών, αφού προβλέπει ποινή φυλάκισης τουλάχιστον δύο ετών, ενώ η παλαιότερη διάταξη προέβλεπε ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός έτους, αφ' ετέρου δε, ευμενέστερη, όταν ο ανήλικος έχει συμπληρώσει το δέκατο τέταρτο έτος της ηλικίας του, αφού προβλέπει ποινή φυλάκισης έως τρία έτη ή χρηματική ποινή, ενώ η παλαιότερη διάταξη προέβλεπε ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός έτους.

Επίλογος

Συμπερασματικά, παρατηρούμε ότι με τη διάταξη του άρθρου 339 του νέου Ποινικού Κώδικα, πέρα από το γεγονός ότι αυτή είναι ευμενέστερη ως προς την

πράξη του στοιχείου α' της παραγράφου 1 και την, κατά τι, στενότερη ερμηνεία του όρου «γενετήσια πράξη» από τον προγενέστερο όρο «ασελγής πράξη», δεν έχουν επέλθει ουσιώδεις μεταβολές στην πρόβλεψη και την τιμώρηση των σχετικών πράξεων. Πρόκειται άλλωστε για ένα από τα πιο ειδεχθή εγκλήματα, για το οποίο πρέπει να υπάρχει αυστηρός κολασμός, αφού αφορά παιδιά. Τα σημαντικότερα δε ζητήματα που ανακύπτουν, κατά την εκδίκαση τέτοιων υποθέσεων, πέρα από το ήδη αναφερθέν της διάκρισης της γενετήσιας πράξης από αυτήν της χειρονομίας γενετήσιου χαρακτήρα, δεν είναι τόσο νομικά, όσο ουσιαστικά, αναφορικά με την απόδειξη της τέλεσης της πράξης από τον κατηγορούμενο, αφού τις περισσότερες φορές και ιδίως όταν πρόκειται για άλλες γενετήσιες πράξεις, πλην της συνουσίας, το μόνο, ίσως, μέσο απόδειξης είναι η μαρτυρία του παθόντος παιδιού.